

Pope John Paul II State School of Higher Education in Białą Podlaska
Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
Государственная высшая школа им. Папы Римского Иоанна Павла II в г. Бяла-Подляска

**Selected aspects of developing literacy skills
at different stages of education
in the native and foreign language**

**Wybrane aspekty rozwoju czytania i pisania
na różnych etapach edukacji
w języku rodzimym i obcym**

**Некоторые аспекты развития навыков
чтения и письма на разных этапах обучения
на родном и иностранном языках**

Editors / Redakcja / Редакция

Izabela Dąbrowska, Halina Chodkiewicz, Maryia Zhyhalava

Publishing House PSW JPII / Wydawnictwo PSW JPII / Издательство ВГШ ИП II
Białą Podlaska 2019 / г. Бяла-Подляска 2019

Publisher / Wydawca / Издатель

Pope John Paul II State School of Higher Education in Biała Podlaska
Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej
Государственная высшая школа им. Папы Римского Иоанна Павла II в г. Бяла-Подляска

Reviewers / Recenzenci / Рецензенты

dr hab. Jarosław Krajka
dr hab. Helena Marancman

© Copyright by Państwowa Szkoła Wyższa
im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej,
Izabela Dąbrowska, Halina Chodkiewicz, Maryia Zhyhalava

ISBN 978-83-64881-50-3

Edition/ Nakład/ Тираж: 100 copies / egzemplarzy / экземпляров

Number of printed sheets / Liczba arkuszy wydawniczych / Количество страниц: 11,1

Publishing House PSW JPII
Sidorska 95/97, room 334R
21-500 Biała Podlaska
www.pswbp.pl

Wydawnictwo PSW JPII
ul. Sidorska 95/97, p. 334R
21-500 Biała Podlaska
www.pswbp.pl

Издательство ВГШ ИП II
ул. Сидорска 95/97, к. 334R
21-500 Бяла-Подляска
www.pswbp.pl

Cover design, composition and printing / Projekt okładki, skład i druk /

Проект обложки, техническая обработка и печать
Agencja Reklamowa TOP, ul. Toruńska 148, 87-800 Włocławek
tel.: 54 423 20 40, fax: 54 423 20 80, www.agencjatorp.pl

Contents / Spis treści / Содержание

Preface / Wstęp / Введение	7/11/15
1. Ewa Fiutka / Ева Фютка.....	19
Précis practice as a component of an academic writing course	
Streszczenie jako komponent kursu pisania akademickiego	
Упражнения по написанию изложений как компонент курса академического письма	
2. Cezary Michoński / Цезарий Михоньский.....	29
Misuses of literacy? An insight into the knowledge of British and American literature among students of English in Poland	
Niewłaściwe wykorzystanie umiejętności czytania? Badania nad znajomością literatury brytyjskiej i amerykańskiej wśród studentów języka angielskiego w Polsce	
Неправильное использование навыков чтения? Исследования уровня знания британской и американской литературы среди студентов английской филологии в Польше	
3. Daniel Sawczuk, Anna Sawczuk / Даниэль Савчук, Анна Савчук.....	49
Free time activities in enhancing an Asperger learner's reading and writing skills in English as a foreign language: a case study	
Wykorzystanie aktywności w czasie wolnym do poprawy umiejętności czytania i pisania ucznia z zespołem Aspergera w języku angielskim jako języku obcym: studium przypadku	
Проведение занятий в свободное время для улучшения навыков чтения и письма на английском языке как иностранном студента с синдромом Аспергера: тематическое исследование случая	
4. Barbara Struk / Барбара Струк.....	73
The development of text reading fluency in English among Polish EFL learners	
Rozwijanie płynności czytania tekstu przez polskich uczniów w języku angielskim jako obcym	
Развитие навыков свободного чтения текста на английском языке как иностранном польскими студентами	
5. Jacek Szmalec / Яцек Шмалец	89
DCD – objawy, diagnoza i terapia a grafomotoryka	
DCD – symptoms, diagnosis, therapy and graphomotor skills	
Диспраксия – симптомы, диагностика и терапия или графомоторика	

- 6. Emilia Węgrzyn / Эмилия Венгжин..... 112**
Czytanie krytyczne ścieżką kształtowania tożsamości regionalnej ucznia
 Critical reading as a way of developing the regional identity of learners
 Критическое чтение как путь формирования реперсональной идентичности студента
- 7. Мария Жигалова / Maryia Zhyhalava..... 121**
Технология обучения индуктивному чтению художественного произведения студента-филолога в высшей школе
 Teaching inductive reading of literary works to philology students at tertiary level
 Technika nauczania indukcyjnego czytania dzieł literackich studentów filologii w szkole wyższej
- 8. Лариса Кобылянская / Larisa Kobulyanskaya..... 134**
Изучающее чтение в понимании иностранного текста
 Teaching reading to enhance the comprehension of foreign language texts
 Nauczanie czytania w celu rozumienia tekstu obcojęzycznego
- 9. Жанна Критарова / Zhanna Kritarova..... 138**
Формирование читательских навыков в полиэтнической школе
 Kształtowanie nawyków czytelniczych w szkole politechnicznej
 Developing reading habits in a politechnic school
- 10. Мария Оссовская / Maryia Ossovskaya 144**
Практикум устной речи. Опыт театральной школы
 Speaking practice: Theatrical school experience
 Praktyczny kurs mówienia. Doświadczenie szkoły teatralnej
- 11. Елена Статкевич / Elena Statkevich..... 158**
Роль чтения в формировании эстетических ценностей учащихся старших классов
 The role of reading in developing esthetic values by upper secondary school learners
 Rola czytania w kształtowaniu wartości estetycznych uczniów klas starszych w szkole średniej

-
- 12. Эльжбета Стручик-Долук, Уршуля Шаляст-Бытыс /**
Elżbieta Struczyk-Doluk, Urszula Szalast-Bytys 165
- Использование аутентичных текстов в обучении чтению на иностранном языке как средство развития коммуникативной активности**
- Authentic texts in teaching reading in a foreign language as a tool in developing communicative skills
- Wykorzystanie tekstów autentycznych w nauczaniu czytania w języku obcym jako narzędzia w rozwijaniu aktywności komunikacyjnej
- 13. Уршуля Шаляст-Бытыс, Эльжбета Стручик-Долук /**
Urszula Szalast-Bytys, Elżbieta Struczyk-Doluk 177
- Развитие умения читать как основная задача обучения иностранному языку польских студентов-русистов**
- Developing reading skills as a basic task in teaching Polish students of Russian philology
- Rozwijanie sprawności czytania jako podstawowe zadanie w kształceniu polskich studentów filologii rosyjskiej
- 14. Юлия Ходынюк / Julia Chodyniuk 188**
- Обучение навыкам чтения на иностранном языке с использованием разнообразных текстов и заданий**
- Developing reading in a foreign language - a variety of texts and tasks
- Rozwijanie umiejętności czytania w języku obcym w oparciu o różnorodność tekstów i zadań

Preface

It is an unquestionable fact that literacy skills play a paramount role in designing and organizing educational systems as well as in peoples' private and professional lives. What is more, recent advances in information and communication technologies and the increasing access to the internet have confirmed the significance of literacy in today's world. It is important then that educationists not only introduce children into the world of the written word, but also support all the learners in enhancing their literacy skills during the entire education period. Hence a wide implementation of literacy skills concerns primary, secondary and tertiary education, as well as a diversity of educational settings, be it monolingual, bilingual, or multilingual natural social contexts, or foreign and additional languages taught in instructed classroom settings.

With the rise of new literacy theories, the understanding of the concept of reading and writing literacies has undergone considerable evolution. When defined broadly, literacy skills are now perceived not only solely as the skills of reading and writing but also the accompanying oral skills indispensable for creating and comprehending the meaning of a diversity of text types, print or multimodal/digital ones. The operations underlying reading and writing comprise both low-level processes of decoding, word identification, parsing and semantic proposition forming and higher-order processes that ensure construction of text meaning by integrating it with readers' background knowledge. Of great significance is also the interplay of a number of reader/writer and text variables, with a special role played by cognitive, sociocultural, and motivational processes.

The articles included in the current volume, written in English, Polish and Russian, concern a range of reading and writing issues found important from the point of view of primary, secondary and tertiary levels of education. They also refer to different instructional language-related situations, namely teaching English as a foreign language, Polish as a native language, and Russian taught as a native or foreign language. While some authors present theoretical considerations, findings of research and their implications, some others focus on recommendable practices for reading or writing related instruction.

The volume opens with the chapter by Ewa Fiutka who deals with the issue of writing instruction at the academic level. The author discusses the results of a survey which aimed at assessing the participants' (English Philology

students) knowledge about the *précis* writing skill as well as their awareness of its importance for their studies and future career. A group of English Philology students was also involved in the study carried out by Cezary Michoński. He set out to investigate the students' literacy levels as well as the extent to which the studies they pursued might have influenced their literary and cultural preferences. Daniel Sawczuk and Anna Sawczuk describe teaching practices implemented with an Asperger primary school boy. They give a detailed account of activities aimed at developing his self-expression in written English as a foreign language as part of his home-based instruction. The issue of the development of text reading fluency in English among Polish primary EFL learners is raised by Barbara Struk. In order to trace changes in the development of reading fluency of six first graders she compared the results of four spaced measurements of word recognition accuracy, reading rate and oral reading prosody. Another empirical study, reported by Jacek Szmalec, takes up the problem of developmental coordination disorder (DCD) and hand therapy needed by children learning to write diagnosed with graphomotor deficits. A six-month therapy conducted by the researcher proved effective for thirty Polish first graders in improving their gross and fine motor coordination. In contrast, the issue addressed by Emilia Węgrzyn concerns teaching Polish to lower secondary learners. The author stresses the role critical reading can play in developing learners' regional awareness. Her ideas are exemplified with a scenario for a sequence of lessons which can contribute to the development of teenagers' knowledge of the region live in and their social self.

The first chapter in Russian, written by Maryia Zhyhalava, explores the concept of the so-called "inductive reading". The author claims that the first stage which is stimulating tertiary students' interest in reading literature is to be followed by analyzing some literary works. The improvement of literacy skills is linked with the development of students' spiritual and moral potential, as well as their demand for autonomy. Larisa Kobylanskaya looks at foreign language instruction in the context of reformed vocational education in Moldova. She emphasizes the need for teaching the main components of vocabulary knowledge in connection with text comprehension. Developing reading competence and culture of reading of a young generation in Russia is the main topic brought up by Zhanna Kritarova. The author expresses an opinion that overcoming the problems of a multiethnic secondary school requires a proper selection of reading materials, the analysis of texts of artistic value, as well as an adequate pedagogy. Drawing on her experience in a theatrical school, Maryia Ossovskaya describes the benefits of practising the rhythm of Russian words before spoken language is taught. She finds practical orthoepy helpful in learning correct pronunciation and eliminating pronunciation errors.

Elena Statkevich describes a study in which she asked secondary school learners to enumerate phenomena, objects, activities and events of esthetic nature that impact their internal world and moral motivation. She found out that reading literary texts enriching the learners' internal world and moral choices were mentioned at the third place and the most frequent responses concerned music, followed by detective, adventure and romance films. Elżbieta Struczyk-Doluk and

Urszula Szalast-Bytys are the authors of two chapters. In the first chapter they argue for the value of reading authentic texts, apart from coursebook materials, for developing foreign language communicative skills. They also underscore the role played by reading for pleasure. Their second chapter provides an analysis of major problems philology students face in developing reading skills and communicative competence and mentions some techniques helpful in overcoming them. Julia Chodynyuk discusses types of reading and stages of working with reading texts in educational contexts. She emphasizes the use of new technologies.

This volume is intended for educationists and L1/L2 classroom teachers interested in developing and implementing literacy skills at different stages of the schooling system so as to satisfy primary, secondary and tertiary learners needs and curricular environments.

Halina Chodkiewicz

Wstęp

Nie ulega wątpliwości, że umiejętności czytania i pisania odgrywają pierwszorzędną rolę w projektowaniu i organizowaniu systemów edukacyjnych, a także w życiu prywatnym i zawodowym ludzi. Co więcej, ostatnie postępy w dziedzinie technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz rosnący dostęp do Internetu potwierdziły duże znaczenie umiejętności czytania i pisania w dzisiejszym świecie. Ważne jest zatem, aby pedagodzy nie tylko wprowadzali dzieci w świat słowa pisanego, ale również wspierali wszystkich uczących się w rozwijaniu ich umiejętności czytania i pisania przez cały okres nauki. Stąd kształcenie i wykorzystywanie umiejętności czytania i pisania dotyczy edukacji na poziomie podstawowym, średnim i wyższym, jak również różnorodnych środowisk pod względem językowym, tj. jednojęzycznych, dwujęzycznych, czy wielojęzycznych naturalnych kontekstów społecznych, czy wreszcie języków obcych lub dodatkowych, nauczanych w warunkach szkolnych.

Wraz z pojawieniem się nowych teorii umiejętności czytania i pisania, rozumienie samego konceptu czytania i pisania uległo znacznej ewolucji. Umiejętności te, zdefiniowane szeroko, są obecnie postrzegane nie tylko w znaczeniu dosłownym, ale także jako towarzyszące im umiejętności mówienia, niezbędne do tworzenia i rozumienia znaczenia różnorodnych typów tekstu, drukowanych lub multimodalnych/cyfrowych. Procesy kształtujące podstawy czytania i pisania obejmują zarówno te niskopoziomowe, tj. dekodowanie, identyfikację wyrazów, analizę gramatyczną zdania i tworzenie propozycji semantycznych, jak i procesy wyższego rzędu, które umożliwiają rekonstrukcję znaczenia tekstu poprzez zintegrowanie go z wiedzą czytelnika. Duże znaczenie ma również wzajemne oddziaływanie wielu zmiennych czytelnika/pisarza i tekstu, przy czym szczególną rolę odgrywają procesy poznawcze, społeczno-kulturowe i motywacyjne.

Artykuły zawarte w niniejszym tomie, napisane w języku angielskim, polskim i rosyjskim, dotyczą szeregu zagadnień z zakresu czytania i pisania, które uznano za istotne z punktu widzenia edukacji na poziomie podstawowym, średnim i wyższym. Odnoszą się one również do różnych sytuacji związanych z nauczaniem języków obcych, a mianowicie nauczania języka angielskiego jako języka obcego, języka polskiego jako języka ojczystego oraz języka rosyjskiego jako języka ojczystego lub obcego. Podczas gdy niektórzy autorzy przedstawiają rozważania

teoretyczne, wyniki badań i ich implikacje, inni koncentrują się na zalecanych praktykach związanych z nauczaniem czytania lub pisania.

Niniejszy tom otwiera rozdział autorstwa Ewy Fiutki, która zajmuje się problematyką nauczania pisania na poziomie akademickim. Autorka omawia wyniki ankiety, której celem była ocena wiedzy uczestników (studentów filologii angielskiej) dotycząca umiejętności pisania *précis*, oraz ich świadomości odnośnie znaczenia tego typu tekstu w edukacji akademickiej i przyszłej karierze zawodowej. Także Cezary Michoński zaangażował w swoich badaniach grupę studentów filologii angielskiej. Jego celem było zbadanie poziomu umiejętności czytania i pisania studentów, a także stopnia, w jakim wybrany przez nich kierunek studiów mógł wpłynąć na ich preferencje literackie i kulturowe. Daniel Sawczuk i Anna Sawczuk opisują praktyki dydaktyczne realizowane z chłopcem z zespołem Aspergera uczęszczającym do szkoły podstawowej. Przedstawiają one szczegółowo działania mające na celu rozwój umiejętności wyrażania siebie w języku angielskim pisany jako języku obcym w ramach nauczania w domu. Kwestię rozwoju biegłości w czytaniu tekstu w języku angielskim wśród polskich uczniów porusza Barbara Struk. Aby prześledzić zmiany w rozwoju biegłości czytania u sześciorga uczniów klas pierwszych porównuje ona wyniki czterech pomiarów dotyczących dokładności rozpoznawania słów, szybkości czytania i prozodii czytania ustnego. Kolejne badanie empiryczne, o którym donosi Jacek Szmalec, podejmuje problem zaburzeń koordynacji rozwojowej (DCD) i terapii ręki niezbędnej u dzieci z rozpoznanymi deficytami grafomotorycznymi uczących się pisać. Sześciomiesięczna terapia prowadzona przez badacza okazała się skuteczna u trzydziestu polskich pierwszoklasistów, powodując poprawę ich motoryki dużej i małej. Natomiast zagadnienie poruszone przez Emilię Węgrzyn dotyczy nauczania języka polskiego uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. Autorka podkreśla rolę, jaką krytyczne czytanie może odegrać w kształtowaniu świadomości regionalnej uczniów. Jej idee ilustruje scenariusz sekwencji lekcji, który może przyczynić się do rozwoju wiedzy nastolatków na temat regionu i ich społecznego „ja”.

Pierwszy rozdział w języku rosyjskim, napisany przez Maryję Zhyhalawą, zgłębia pojęcie tak zwanej „lektury indukcyjnej”. Autorka twierdzi, iż po pierwszym etapie, który pobudza zainteresowanie literaturą studentów szkół wyższych, następuje kolejny - analizowanie wybranych dzieł literackich. Poprawa umiejętności czytania i pisania wiąże się z rozwojem potencjału duchowego i moralnego uczniów, a także z ich zapotrzebowaniem na autonomię. Larisa Kobyłańskaya przygląda się nauczaniu języków obcych w kontekście zreformowanej edukacji zawodowej w Mołdawii. Podkreśla potrzebę nauczania głównych elementów wiedzy słownikowej w powiązaniu ze zrozumieniem tekstu. Rozwijanie kompetencji czytania i kultury czytania młodego pokolenia w Rosji jest głównym tematem poruszonym przez Zhanę Kritarową. Zdaniem autorki, przezwyciężenie problemów wieloetnicznej szkoły średniej wymaga właściwego doboru materiałów do czytania, analizy tekstów o wartości artystycznej, a także odpowiedniej praktyki pedagogicznej. Opierając się na swoim doświadczeniu w szkole teatralnej, Maryia Ossovskaya opisuje korzyści płynące z ćwiczenia

rytmu rosyjskich słów jako wprowadzenie do nauczania języka mówionego. Jej zdaniem, praktyczna ortoepia pomaga w nauce poprawnej wymowy i eliminuje jej błędy.

Elena Statkiewicz opisuje badanie, w którym zadaniem uczniów szkół średnich było wyliczenie zjawisk, przedmiotów, działań i wydarzeń o charakterze estetycznym, wpływających na ich świat wewnętrzny i motywację moralną. Okazało się, że czytanie tekstów literackich wzbogacających świat wewnętrzny i wybory moralne uczniów zostało umieszczone na trzecim miejscu. Najczęściej uczniowie wskazywali na muzykę, a następnie filmy detektywistyczne, przygodowe i romantyczne. Elżbieta Struczyk-Doluk i Urszula Szalast-Bytys są autorkami dwóch rozdziałów. W pierwszym z nich podkreślają wartość czytania autentycznych tekstów, poza materiałami podręcznikowymi, opowiadając się za rozwijaniem umiejętności komunikowania się w języku obcym. Za istotną uważają również rolę, jaką odgrywa czytanie dla przyjemności. Ich drugi rozdział zawiera analizę głównych problemów, z jakimi borykają się studenci filologii rozwijający umiejętności czytania i kompetencje komunikacyjne oraz przedstawia techniki pomocne w ich przewyciężaniu. Julia Chodyniuk omawia różne formy czytania oraz etapy pracy z tekstem w kontekście edukacyjnym. Ponadto, kładzie ona nacisk na wykorzystanie nowych technologii.

Niniejszy tom jest przeznaczony dla pedagogów i nauczycieli praktyków nauczających języka rodzimego i drugiego (obcego), zainteresowanych kształceniem umiejętności czytania i pisania na różnych etapach systemu szkolnego w celu zaspokojenia potrzeb uczniów szkół podstawowych, średnich i wyższych oraz wymogów realizowanych programów.

Halina Chodkiewicz

Введение

Несомненно навыки чтения и письма играют основную роль при разработке и организации систем образования, а также в личной и профессиональной жизни людей. Более того, последние достижения в области информационных и коммуникационных технологий и расширение доступа к Интернету подтвердили важность навыков чтения и письма в современном мире. Поэтому важно, чтобы педагоги не только знакомили детей с миром написанных слов, но и помогали всем учащимся развивать свои навыки чтения и письма в течение всего периода обучения. Следовательно, обучение и использование навыков чтения и письма относится к начальному, среднему и высшему образованию, а также к различным языковым средам, то есть к одноязычным, двуязычным или многоязычным естественным социальным контекстам, и, наконец, к иностранным или дополнительным языкам, преподаваемым в школьных условиях.

С появлением новых теорий навыков чтения и письма понимание самой концепции чтения и письма значительно изменилось. Эти навыки, получившие широкое определение, теперь рассматриваются не только в буквальном смысле, но и как сопутствующие навыки речи, необходимые для создания и понимания значения различных типов текста, печатного или мультимодального/цифрового. Процессы, формирующие основы чтения и письма, включают как низкоуровневые, то есть декодирование, идентификацию слов, грамматический анализ предложений и создание семантических предложений, так и процессы более высокого порядка, которые позволяют реконструировать смысл текста путем интеграции его со знаниями читателя. Взаимодействие многих переменных читателя / писателя и текста также имеет большое значение, причем когнитивные, социокультурные и мотивационные процессы играют особую роль.

Статьи, содержащиеся в этом томе, написанные на английском, польском и русском языках, посвящены ряду вопросов в области чтения и письма, которые были сочтены актуальными с точки зрения начального, среднего и высшего образования. Они также связаны с различными ситуациями, связанными с преподаванием иностранных языков, а именно с преподаванием английского языка как иностранного, польского как родного языка и русского языка как родного или иностранного. В то время как

некоторые авторы представляют теоретические соображения, результаты исследований и их значение, другие фокусируются на рекомендуемой практике обучения чтению или письму.

Этот том открывает статья Евы Фютки, которая занимается проблемами обучения письму на академическом уровне. Автор обсуждает результаты опроса, цель которого состояла в том, чтобы оценить знания участников (студентов английской филологии) относительно навыков письменного знания, а также их понимание важности этого типа текста в академическом образовании и будущей профессиональной карьере. Цезарий Михоньский также привлек группу студентов-филологов к своим исследованиям. Цель состояла в изучении уровня грамотности и навыков письма студентов, а также степень, в которой выбранная ими область обучения может повлиять на их литературные и культурные предпочтения. Даниэль Савчук и Анна Савчук описывают дидактические практики, которые выполняются с мальчиком с синдромом Аспергера в начальной школе. Они подробно представляют мероприятия, направленные на развитие способности выражать свои мысли на английском языке как иностранном, как часть обучения на дому. Барбара Струк поднимает вопрос о развитии навыков чтения английского текста среди польских студентов. Чтобы отследить изменения в развитии навыков чтения у шести учеников первого класса, она сравнивает результаты четырех измерений, касающихся точности распознавания слов, скорости чтения и устной просодии. Другое эмпирическое исследование, о котором сообщил Яцек Шмалец, посвящено проблеме нарушений координации развития (DCD) и необходимой терапии рук у детей с диагностированным дефицитом графомоторного механизма, которые учатся писать. Проводимая исследователем шестимесячная терапия оказалась эффективной у тридцати польских первоклассников, улучшая их мелкую моторику. Тем не менее, вопрос, поднятый Эмилией Венгшин, касается преподавания польского языка для младших и старших школьников. Автор подчеркивает роль, которую критическое чтение может играть в формировании региональной осведомленности студентов. Ее идеи иллюстрируются сценарием последовательности уроков, который может способствовать развитию знаний подростков о регионе и их социальной самооценке.

Главу на русском языке открывает статья, написанная Марией Жигаловой, она исследует концепцию так называемого «индукционного чтения». Автор утверждает, что после первого этапа, стимулирующего интерес к литературе у студентов вузов, идет еще один - анализ избранных литературных произведений. Улучшение навыков чтения и письма связано с развитием духовного и нравственного потенциала учащихся, а также их потребности в самостоятельности. Лариса Кобылянская рассматривает преподавание иностранных языков в контексте реформированного профессионального образования в Молдове. Подчеркивается необходимость обучения основным элементам словарного знания в связи с пониманием текста. Развитие навыков чтения и культуры чтения у молодого поколения в России - главная

тема, затронутая Жанной Критаровой. По мнению автора, преодоление проблем полиэтнического вуза требует правильного подбора материалов для чтения, анализа текстов, имеющих художественную ценность, а также соответствующей педагогической практики. Основываясь на своем опыте в театральной школе, Мария Оссовская описывает преимущества практики ритма русских слов как введение в преподавание разговорной речи. По ее мнению, практическая ортопедия помогает в обучении правильному произношению и устраняет ее ошибки.

Елена Статкевич описывает исследование, в котором задачей старшекласников было перечисление явлений, предметов, действий и событий эстетического характера, влияющих на их внутренний мир и моральную мотивацию. Оказалось, что чтение литературных текстов, обогащающих внутренний мир и нравственные предпочтения студентов, было на третьем месте. Чаще всего студенты указывали музыку, затем следовали детективные, приключенческие и романтические фильмы. Эльжбета Стручик-Долюк и Уршуля Шаляст-Бытыс являются авторами двух статей. В первой из них они подчеркивают ценность чтения аутентичных текстов, в дополнение к учебным материалам, в пользу развития навыков общения на иностранном языке. Они также указывают на важную роль чтения для удовольствия. Их вторая статья содержит анализ основных проблем, с которыми сталкиваются студенты-филологи, развивающие навыки чтения и навыки общения, и представляет методы, помогающие преодолеть их. Юлия Ходынюк обсуждает различные формы чтения и этапы работы с текстом в образовательном контексте. Кроме того, подчеркивает значимость использования новых технологий.

Этот том предназначен для преподавателей и педагогов-практиков, обучающих родному и второму (иностранному) языкам, которые заинтересованы в развитии навыков чтения и письма на различных этапах школьной системы с целью удовлетворения потребностей учащихся начальных, средних и высших учебных заведений, а также требований реализуемых программ.

Halina Chodkiewicz